

Thema:	Heb ontzag voor gezag
Tekst:	Zondag 39
Lezen:	Spreuken (diverse gedeelten, zie preek)
Gehouden te: Door:	Uithuizermeeden op 11 januari 2015 (09.30 uur) L.S.K. Hoogendoorn

1 Inleiding: lezen HC 39

Anton: wat een schattige baby!
 Wat een leuke peuter en kleuter!
 Zo'n lieve zoon voor zijn vader en moeder, een lieve grote broer voor zijn broertje en zusje!

Maar...

Anton wordt een dwarse puber.
 Vader, moeder, leerkrachten: ze weten niets met hem te beginnen.
 Hij verprutst het op school en kiest verkeerde vrienden en vriendinnen.
 De God van zijn doop lijkt nog lang niet de God van zijn belijdenis te worden...

Maar...

Eindelijk heeft hij een goede hulpverlener getroffen.
 Hij zegt dag tegen zijn verkeerde vrienden, al laten die hem niet zó maar gaan.
 Hij volgt cursussen en vindt een baan als: jongerenwerker.
 Hij vindt het een uitdaging hen terecht te brengen.
 Wie zijn spreekkamer binnenkomt, leest:
 'Wie naar wijsheid luistert, zal veilig zijn, hij hoeft geen angst te hebben voor het kwaad.'
 'Een mooie spreuk', zegt een jongere tegen hem, 'hebt u die zelf bedacht?'
 'Nee', antwoordt Anton, 'mijn collega Salomo, te vinden in de Bijbel, Spreuken 1:33.'

probleem

Allemaal schatjes, babietjes.

Parels in Gods hand.

V/m: zegt u dit nog steeds als u geen raad weet met uw puberende z/d?

'Help: we moeten opvoeden: maar hoe?'

Die jeugd van tegenwoordig: we kunnen hen nauwelijks bijbenen.

Hoe moet ik met m'n vader en moeder overweg: die zijn nog zó negentienhonderdzoveel...!

Wij zijn gescheiden: hoe voeden we dan toch nog zoveel mogelijk sámen op?

Ons kind heeft een 'rugzakje': wie helpt met goede raad en daad?

Ons kind dwaalt bij God en kerk weg: hoe houden we het vast?

We zien onze kinderen nooit meer...

belofte

We doen de Bijbel open.

Dat is geen hulpverlenersboek in de professionele zin van het woord.

Het bevat wel goddelijke wijsheid voor kinderen en ouders.

Vooral in Spreuken.

De leraar geeft als een vader zijn leerling/'zoon' les.

Wijsheidsles, levensles.

Geen theorie om de theorie, maar praktijkgericht.

Met als uitgangspunt: Wie ontzag heeft voor de HEER, krijgt het leven van Hem cadeau.¹

Wat mag u verwachten?

Alle teksten uit het Spreukenboek waarin vader en moeder met hun kind: hun zoon, voorkomen, verdeeld over 5 thema's

Dit alles onder het allesomvattende thema: Heb ontzag voor gezag!

zingen: psalm 78:1,2

¹ Spr. 10²⁷ 14²⁷ 19²³ 22⁴.

2 lezen: Spr. 1⁸⁻⁹ 4¹⁻⁶ 6²⁰⁻²³ 23²²⁻²³ 31¹⁻⁹ (gedeeltelijk): Leer om te leven!

Heb ontzag voor gezag!

Wat is de rode draad die deze teksten met elkaar verbindt?

De oproep om de lessen van je vader en moeder ter harte te nemen om wijs te worden in het leven.

Deze lessen zijn als een mooie hoofdband of halsketting: 1⁹.

Als je die ter harte neemt, maken ze je mooi voor God en mensen.

Ze zijn als een lamp en licht: 6²³.

Ze verlichten wat duister is.

Ze verdrijven het donker van dwaasheid en zonde.

Hoe komen vader en moeder aan hun wijsheid?

Van hún vader en moeder: 4^{3-4a}.

En die?

Van hún vader en moeder.

Uiteindelijk komt de wijsheid die wegwijst in het leven van de God van je leven.

Je kunt met je leven de verkeerde kant opgaan om tenslotte onder te gaan dankzij de zonde.

Je kunt ook de goede kant opgaan: de kant die God wil.

Hij houdt zóveel van je, Hij ziet je niet graag ondergaan.

Integendeel: door heel het Spreukenboek is zijn liefde voor jou, kind/jongere, leesbaar en voelbaar.

Jij gaat je Schepper aan het hart.

Hij is je Bevrijder.

Hij geeft je een vader en moeder die Hem jou zó en voorleven en aanleren.

Zij geven op hun beurt je Gods liefde en genade door.

Hierdoor zélf gedreven, dringen ze er bij jou op aan: 'Leer om te leven!'

Wijsheid behoedt en beschermt: 4^{4vv}.

Het leven stelt je voor vragen, keuzes, dilemma's, moeiten.

Met wijsheid kun je de juiste antwoorden vinden en de juiste keuzes maken.

Hoe ouder vader en moeder worden, des te meer levenservaring doen ze op.

Zeg dan niet te gauw: 'Ze zijn niet meer van deze tijd.'

Profiteer van wat zij hebben geleerd, ook door schade en schande: 23²².

Je hoeft geen koningin-moeder te zijn of koning,

om op te komen voor de rechtmatige belangen van weerlozen, vertrapten, armen en behoeftigen.

Profeten als Jesaja, Amos en Maleachi dringen er bij iedereen hierop aan.

Jezus komt op voor de geringen die in Hem geloven.

Wees gastvrij: wie weet verleen je een engel onderdak in een dak- en thuisloze!

Bekommer je om de gevangenen en mishandelden: Hbr. 13¹⁻³.

Reine, zuivere godsdienst voor God, de Vader, is alleen dit:

weduwen en wezen bijstaan in hun nood, je in acht nemen voor de wereld en onberispelijk blijven:

Jk. 1²⁷.

Vader en moeder:

Laat Gods Woord en wijsheid en hart als eerste spreken tegenover uw kind.

Aanvaard uw kind voluit, ook als u het lastig vindt.

Bid om wijsheid.

Zorg voor een open positieve sfeer.

Zeg niet dat vroeger alles beter was: dat is onwijs, zegt Prediker: 7¹⁰.

Zeg niet op een afwijzende toon: 'Die jeugd van tegenwoordig...!'

Dat maakt uw kind/jongere terecht boos, en dat moet u niet doen, zegt Paulus: Ef. 6⁴.

Kinderen/jongeren:

geef gehoor aan de bijbelse wijsheidslessen van je v/m.

Je leven wint aan glans en duur.

Heb ontzag voor gezag! **Zingen: ps. 99:7**

3 lezen: Spr. 3¹², 13²⁴ en 29¹⁵: Straf maakt wijs!

Heb ontzag voor gezag!

Gezag in de vorm van straf en tucht is vandaag de dag niet sexy, niet *hot*. Volgens sommigen kunnen minister Opstelten en staatssecretaris Teeven niet hard genoeg laten straffen. Maar ook rust er een taboe op de corrigerende tik.

Het past evenmin in ons huidig Godsbeeld: de HEER straft wie Hij liefheeft. Ons Godsbeeld van nu is er één van een lieve, liefdevolle, zo niet een lievige Vader.

Blijkbaar hoort het bij de wijsheid van Spreuken: straf maakt wijs. Later neemt de Hbr.-schrijver dit over.²

Hoezo: straf maakt wijs?
Als straf doelgericht gegeven en ondergaan wordt.

Hoe straft God?
Als een vader aan wie wij ter harte gaan, die een relatie met ons heeft en wil houden. Voor ons eigen bestwil. Om ons te laten delen in zijn heiligheid, dat wij niet zondigen. Om te leven in vrede en recht.³

Zo moet u, v/m, straffen.
Geen straf om de straf.
Laat staan zinloos huiselijk geweld, mishandeling, misbruik.
U moet uw kinderen niet zó boos maken, dat ze u gaan haten en God erbij.⁴

Als jullie, kinderen, goede tucht met gepaste gehoorzaamheid ontvangen, versterkt dat de band met je ouders, verkies je echte liefde die ook streng kan zijn boven aan lievigheid die je uiteindelijk respectloos maakt. Je leert onderscheiden tussen goed en verkeerd, ervaart vrede met God en mensen en hebt ontzag voor gezag.

zingen: psalm 119:4

² Hebreeën 12:5-13.

³ Idem.

⁴ Ef. 6:4.

4 lezen: Spr. 10¹ 15²⁰ 17^{1 25} 19^{13a} 23²⁴⁻²⁵ 29^{2a}; vreugde of verdriet

Verdriet, bitterheid, ramp: dat bezorgt een dwaas kind zijn ouders.

Kaïn Adam en Eva: Gn. 4.

Esau Isaak en Rebekka: Gn. 26³⁵.

Chofni en Pinechas Eli: 1 Sm. 2.

Joël en Abia Samuël: 1 Sm. 8^{1v}.

Absalom David: 2 Sm. 13vv.

Wat is een dwaas kind in Spreuken?

Een kind dat de zonde opzoekt.

Luiheid, roddel, oneerlijkheid, diefstal, onverstand en ongehoorzaamheid.

Kortom: het doet wat God verboden heeft.

Het heeft geen ontzag voor gezag: niet van God en niet van zijn v/m.

'Wat hebben we fout gedaan?' verzuchtten zijn ouders.

Niets.

Ze hebben het onderwezen in Gods wet en die voorgeleefd.

Met vallen en opstaan, zeker, maar toch: oprecht, eerlijk, met een onverdeeld hart.

Maar hun kind kiest bewust toch een andere leefstijl, los van God en zijn gebod.

Voor vrome ouders is dat een groot verdriet.

Ze bidden hun knieën kapot: 'Heer, wij kunnen niet meer, brengt U tot inkeer!'

Nóg leven wij in het 'heden van de genade'...

Wat een vreugde voor ouders als kinderen hun goede spoor vervolgen!

Kinderen leggen hun eigen accent in hun omgang met God.

Maar allen belijden één Heer, één geloof, één doop, één God en Vader in één lichaam, één geest en één hoop.⁵

Een mooie toevoeging aan ons doopformulier voor kinderen is de oproep aan ons als gemeente.

Laten we ouders steunen door onze voorbede en voorbeeld van wat christelijk leven is.

En daadwerkelijk bereid zijn, wanneer nodig en mogelijk, eraan mee te helpen

dat kinderen groeien in het geloof, de genade en het kennen van onze Heer Jezus Christus.

Dan heeft het gezond ontzag voor Gods gezag en voor dat van zijn v/m!

zingen: ps. 119:38

⁵ Ef. 4:4-6.

5 lezen: Spr. 13:2, 15:5 en 28:7: Wie niet horen wil...

'Heb je geen oren aan je hoofd? Ik zie er twee! Luister dan!
Maar zoon- of dochterlief houdt zich Oost-Indisch doof.
De zonde spreekt haar vleiend woord/waarnaar hij/zij als boze gaarne hoort,
want hij/zij wil God niet vrezen.⁶
Geen ontzag voor Gods gezag...

Misschien lust pa ook wel een pilsje en een borreltje, maar met mate.
Zoon-/dochterlief zuipt zich een coma.
Geen v/m die hier trots op zal zijn...

Ouders waarschuwen.
Als het goed is niet om te betuttelen en te beknotten.
Als u dat wél doet, kan het gevolg zijn dat uw kind later des te meer uit de band springt.
Waarschuw dus niet zó, maar uit liefde, met wijsheid en geduld, met argumenten.
U bent ook jong geweest, toch?

We kennen campagnes tegen roken en drinken, tegen zinloos geweld, tegen vuurwerk, enz.
Het nut en effect worden betwijfeld.
Hoe dan ook: jij, gewaarschuwd kind, telt voor twee, en:
een ezel stoot zich in het algemeen geen twee keer aan dezelfde steen.

Deze Spreuken constateren slechts.
Je kunt ze lezen alsof er staat:
Je kunt leren en straffen wat je wil, ze luisteren tóch niet.

Dan zegt een andere spreuk:
Antwoord een dwaas niet met dwaasheid, word niet als hij.
Antwoord hem naar zijn dwaasheid, hij moet niet denken dat hij wijs is.⁷

Zo'n kind mocht zó nog eens ontzag krijgen voor gezag...!

zingen: GK gz. 176a:7

⁶ GK ps. 36:1.

⁷ Spr. 26:4-5.

5 lezen: Spr. 19:26, 20:20, 28:24, 30:11 en 17: Wie ouders niet eert is het leven niet waard

Dit komt ook voor: kinderen mishandelen hun ouders.
Lichamelijk of ook geestelijk-psychisch.
En dmv afpersing en chantage bv.
Door vervloeking: 'Loop naar de hell!'

De Bijbel kent hiervoor maar één straf: de doodstraf.
Jezus handhaaft die tegenover farizeeërs die ook op dit punt met Gods wet een loopje nemen ten gunste van hun eigen traditie.⁸

Waarom?

Omdat zulk gedrag hoegenaamd niets laat zien van ontzag voor gezag van God Zelf voor gezag dat Hij ouders geeft.

Iemand die hiervoor blind is wordt verblind.

Zijn respectloosheid keert als een boemerang tegen hemzelf.

Veracht je (vader en) moeder dus niet wanneer ze oud zijn: Spr. 23²².

Als ze letterlijk en figuurlijk niet meer zo hard lopen en digibeet zijn.

Wees hun mantelzorger, als de Here dit van je vraagt, met liefde, trouw en toewijding.

Zij hebben klaar gestaan toen jij van hen afhankelijk was.

Als ze dementeren, onbereikbaar ver weg, kun je menen:

'Ik hoef niet naar v/m toe, die merkt er toch niets van!'

Het kan je aangrijpen: lichamelijk aanwezig, geestelijk afwezig.

Toch: ik maak in Proothoes en boven in De Mieden mooie dingen mee.

Ik zing, lees, bid, en laat het aan de Geest over of en hoe iets hen nog bereikt.

Wie je heeft verwekt en gebaard, is de zegen van kinderen waard!

Als blijkt van ontzag voor gezag.

Ik eindig met een tiplijst.

Lees en leer uit Spreuken en uit heel de Bijbel hoe God wil dat je als ouder en kind het 5^e gebod doet.

Bid elke dag als ouder voor je kind en als kind voor je ouder:

om ontzag voor gezag, wijsheid, wederzijdse liefde en trouw.

V/m: geef Gods liefde en trouw door met woord en daad.

Kinderen: volg Jezus na als kind.

Hij was Jozef en Maria gehoorzaam en kwam steeds meer in de gunst bij God en mensen, mee door zijn ontzag voor Gods gezag en ouderlijk gezag.⁹

Ouders: investeer in tijd voor uw kind, toon belangstelling voor wie hij/zij is en doet, knoop eens een goed gesprek aan over geloof, school, seks, relatie, werk, enz.

Doe spelletjes met elkaar, maak een wandeling naar de dijk en op vakantie, klus met elkaar, winkel gezellig met elkaar.

We kunnen onderling elkaar nog meer bijstaan in de opvoeding van onze kinderen in spontane ontmoetingen en op georganiseerde avonden.

Laten ouderen, kinderen en jongeren open en vertrouwendwekkend spreken met elkaar:

Hoe staat u/jij in het leven, wat zijn uw/jouw waarden en normen, wie is God voor u/jou?

Om van elkaar te leren, elkaar te stimuleren om samen te groeien in verbondenheid met

God en Christus en met elkaar.

Moge God onze gebed straks inzake het 5^e gebod verhoren.

Het geldt uiteindelijk zijn gezag.

zingen: GK gz. 176a:13

Niets uit dit document mag gepubliceerd, vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden in welke vorm dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de predikant ds. L.S.K. Hoogendoorn. Ter voorbereiding van, en openbaarmaking in de zondagse eredienst, en of ter voorbereiding van Bijbelstudie-[bijeenkomsten] is geen toestemming nodig, wel wil de predikant daarvan in kennis gesteld worden.

⁸
⁹ lsk.hoogendoorn@solcon.nl